

Załącznik do Uchwały nr 9013/2023
Zarządu Województwa Opolskiego
z dnia 8 marca 2023 r.

**Program upowszechniania
znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt
wśród rolników w województwie opolskim
na lata 2023-2024**

I WSTĘP

Poniższy dokument „Program upowszechniania znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt wśród rolników w województwie opolskim na lata 2023-2024” opracowany został w związku z koniecznością kontynuowania propagowania w województwie opolskim wiedzy na temat aktualnych przepisów dotyczących ochrony zwierząt, obowiązków wynikających z tych przepisów i kształtowania postaw zgodnych z duchem ustawodawstwa krajowego i unijnego.

Opracowanie oraz wdrożenie programu wynika z treści art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. z 2022 r. poz. 572). Realizacja zadania zawarta jest w Statucie Opolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w § 2 ust. 2.

Program upowszechniania znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt koncentruje się na istotnych problemach, jakim w wielu gospodarstwach są: brak spełniania obowiązujących standardów dobrostanu zwierząt oraz obowiązujących standardów technologicznych. Pod pojęciem: - dobrostan zwierząt należy rozumieć równowagę pomiędzy osobnikiem i środowiskiem poprzez brak odczuć negatywnych (strach, ból) i obecność odczuć pozytywnych (komfort, przyjemność), - standardy technologiczne to zbiór wymagań, łącznie z parametrami technicznymi, rozwiązaniami funkcjonalnymi, wyposażeniem technicznym i technologicznym oraz elementami infrastruktury technicznej spełniające potrzeby dobrostanu zwierząt oraz ochrony środowiska.

Program kierowany jest do rolników, przez co koncentruje się głównie na zwierzętach gospodarskich i domowych. Zawarto w nim działania jakie należy podjąć do roku 2024, określone w oparciu o analizę aktualnego stanu produkcji zwierzęcej w województwie opolskim, w aspekcie przestrzegania przepisów ustawy o ochronie zwierząt. Realizując założenia Kodeksu Dobrostanu Zwierząt Gospodarskich należy dążyć do zapewnienia jak najlepszych warunków utrzymania zwierząt, które są możliwe przy realizacji koncepcji „pięciu wolności”:

- wolność od głodu i pragnienia - realizacja poprzez zapewnienie dostępu do świeżej wody i pożywienia zapewniającego zdrowie i siły vitalne,
- wolność od dyskomfortu - realizacja poprzez zapewnienie odpowiedniego środowiska, w tym schronienia i wygodnego miejsca do odpoczynku,
- wolność od bólu, urazów i chorób - realizacja poprzez zapobieganie lub szybką diagnozę i leczenie,
- wolność od strachu i stresu - realizacja poprzez zapewnienie warunków (w tym odpowiedniego traktowania) pozwalających uniknąć cierpienia psychicznego i fizycznego,

- wolność do zmanifestowania naturalnych zachowań - realizacja poprzez zapewnienie odpowiedniej przestrzeni, właściwego wyposażenia i towarzystwa zwierząt tego samego gatunku.

Realizacja zadań wynikających z programu ma na celu podwyższenie świadomości rolników w zakresie ochrony zwierząt. Natomiast zagadnienia w nim zawarte uwzględniają w szczególności: postępowanie, utrzymywanie zwierząt (dobrostan), transport, ubój i uśmiercanie zwierząt oraz zabiegi na zwierzętach.

II CHARAKTERYSTYKA WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

Województwo opolskie jest regionem rolniczo-przemysłowym. Sprzyjające warunki naturalne województwa opolskiego umożliwiają intensywną produkcję rolniczą.

Potencjał klimatyczno-glebowy Opolszczyzny sprzyja rozwojowi chowu i hodowli różnych gatunków zwierząt gospodarskich, a w szczególności bydła mlecznego i trzody chlewnej. Powierzchnia użytków rolnych w województwie (wg GUS 2020) wynosi 518,3 tys. ha. Areał użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej w gospodarstwach rolnych wynosi 515,4 tys. ha. W województwie opolskim powierzchnia zasiewów w gospodarstwach rolnych wynosi 468,1 tys. ha (co stanowi 90,3% ogólnej powierzchni użytków rolnych województwa), łąk trwałych 38,9 tys. ha i pastwisk trwałych 4,2 tys. ha. Opolskie rolnictwo charakteryzuje się wysokimi wskaźnikami wydajności oraz przoduje w kraju pod względem plonów zbóż, rzepaku i buraków cukrowych. W strukturze zasiewów dominują zboża, które stanowią 71,8 % całkowitej powierzchni zasiewów. Uzyskiwane od wielu lat bardzo wysokie plony podstawowych ziemiopłodów plasują produkcję rolną woj. opolskiego w ścisłej czołówce krajowej.

Pogłowie zwierząt w województwie opolskim (wg GUS 2021) przedstawia się następująco:

- bydło – 134,7 tys. szt., w tym krów – 42,7 tys. szt.,
- trzoda chlewna – 299,3 tys. szt., w tym loch – 25,2 tys. szt.,
- owce – 2,5 tys. szt., w tym maciorki 964 szt.,
- drób ogółem – 3404,4 tys. szt., w tym kury nioski 1186,6 tys. szt.

III GŁÓWNE CELE PRZYJĘTE W PROGRAMIE

Głównym celem sporządzenia niniejszego programu jest poprawa warunków utrzymania zwierząt gospodarskich na terenie województwa opolskiego oraz ograniczenie do minimum niehumanitarnego traktowania zwierząt. Zadania wynikające z założenia celu głównego programu będą realizowane w oparciu o cele długo- i krótkoterminowe.

Cele długoterminowe:

- popularyzacja przepisów z zakresu ochrony zwierząt i zapewnienia dobrostanu,
- podniesienie świadomości społecznej na temat konieczności prowadzenia badań weterynaryjnych i prowadzenia dokumentacji w gospodarstwie,
- ograniczenie, a następnie wyeliminowanie przypadków łamania praw zwierząt podczas transportu, w miejscach ich gromadzenia i uboju,
- wyeliminowanie nieprawidłowości i naruszania zasad stwarzających zagrożenie dla zdrowia zwierząt,
- poprawa statusu zdrowotnego stad zwierząt i gospodarstw,
- stworzenie odpowiednich warunków zoohigienicznych w pomieszczeniach inwentarskich,
- poprawa jakości środków żywienia zwierząt,
- kształtowanie właściwego stosunku społeczeństwa do zwierząt i upowszechnianie wiedzy o odpowiedzialności człowieka za byt zwierząt domowych,
- propagowanie wśród społeczeństwa idei ochrony środowiska przyrodniczego, a zwłaszcza świata zwierząt domowych,
- przeciwdziałanie wszelkim przejawom okrucieństwa wobec zwierząt domowych.

Cele krótkoterminowe:

- zwiększenie dostępności do informacji o konieczności ochrony i zapewnienia dobrostanu zwierząt,
- zwiększenie znajomości zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt,
- wyeliminowanie zagrożeń związanych z niebezpiecznymi środkami żywienia zwierząt,
- zwiększenie znajomości wymogów weterynaryjnych wśród rolników województwa opolskiego,
- zwiększenie dostępności do szkoleń dotyczących obowiązujących regulacji prawnych w zakresie ochrony zwierząt.

Realizacja programu ma na celu podniesienie świadomości rolników w aspekcie ochrony zwierząt oraz dostosowaniu gospodarstw do obowiązujących standardów.

IV KIERUNKI DZIAŁAŃ

Głównymi formami upowszechniania przepisów ustawy o ochronie zwierząt zaplanowanymi w programie na lata 2023-2024 są:

- szkolenia i doradztwo grupowe,
- doradztwo indywidualne,
- organizacja konkursów,
- działalność informacyjna i wydawnicza,
- współpraca ze związkami branżowymi rolników.

Szkolenia i doradztwo grupowe (konferencje, szkolenia, wyjazdy studyjne) - podnoszenie wiedzy producentów rolnych w zakresie ochrony zwierząt gospodarskich ze szczególnym uwzględnieniem:

- dobrostanu zwierząt gospodarskich,
- stosowania dozwolonych technologii w chowie i hodowli zwierząt,
- wymogów w pomieszczeniach inwentarskich
- zasad zapobiegania chorobom zakaźnym i postępowania ze zwierzętami chorymi i zranionymi,
- utrzymania zwierząt gospodarskich w otwartym systemie,
- identyfikacji i rejestracji zwierząt gospodarskich,
- produkcji pasz i stosowania dodatków mineralno-witaminowych w żywieniu zwierząt gospodarskich,
- bioasekuracja gospodarstw prowadzących produkcję zwierzęcą.

Doradztwo indywidualne – realizowane przez pracowników Opolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego we wszystkich powiatach w województwie opolskim. Doradztwo prowadzone będzie zarówno w biurach Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego, jak również bezpośrednio w gospodarstwach rolnych.

Organizacja konkursów – obejmuje konkursy realizowane w ramach działalności Opolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego, m.in.:

- Najlepszy Hodowca Bydła Mlecznego i Mięsnego (z miesięcznikiem Bydło),
- BHP w rolnictwie (wspólnie z KRUS OR w Opolu),
- Bezpieczne Gospodarstwo Rolne (wspólnie z KRUS OR w Opolu).

Działalność informacyjna i wydawnicza – publikacja artykułów informacyjno-upowszechnieniowych w miesięczniku Kurier Rolniczy wydawanym przez Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, na stronie internetowej, wydawanie broszur i ulotek informująco-promujących (współpraca organizacjami, których celem jest ochrona zwierząt).

Współpraca z instytucjami oraz środowiskiem naukowym, m.in:

- Wojewódzki Inspektorat Weterynarii i jego struktury powiatowe,
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i jej struktury powiatowe,
- Politechnika Opolska,
- Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu,
- Uniwersytet Rolniczy w Krakowie,
- Zespoły Szkół Rolniczych - Centrum Kształcenia Ustawicznego.

V HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Lp.	Nazwa realizowanego zadania	Forma realizacji	Liczba planowanych zadań	Termin realizacji
1.	Dostosowanie gospodarstw rolnych województwa opolskiego do wymogów wzajemnej zgodności w zakresie ochrony zwierząt gospodarskich - realizacja w gospodarstwach: - dobrostan w hodowli zwierząt gospodarskich - analiza pasz treściwych w gospodarstwach prowadzących produkcję zwierzęcą - bioasekuracja gospodarstw prowadzących produkcję zwierzęcą	doradztwo, szkolenia	11	2023-2024
2.	Szkolenia zawierające tematykę ochrony zwierząt zgodnie z obowiązującą ustawą	szkolenia	min. 1	2023-2024
3.	Wydawnictwo informacyjne	artykuły	artykuły (min. 4)	2023-2024
4.	Najlepszy Hodowca Bydła Mlecznego i Mięsnego	konkursy	wg potrzeb	2023-2024

VI ZAKŁADANE EFEKTY PROGRAMU

Realizacja zadań wynikających z „Programu upowszechniania znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt wśród rolników w województwie opolskim na lata 2023 -2024” ma na celu:

- ukształtowanie w społeczeństwie właściwego stosunku do zwierząt, zgodnie z obowiązującym prawem w Polsce oraz UE,
- przeszkolenie rolników z terenu województwa opolskiego w zakresie obowiązku zapewnienia dobrostanu zwierzętom gospodarskim i domowym,
- rozpowszechnienie wśród rolników informacji o obowiązkach wynikających z przepisów Ustawy o ochronie zwierząt i konsekwencjach ich nieprzestrzegania,

Sprawozdanie roczne z realizacji programu będzie przekazane przez Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Łosiowie do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego odpowiednio w terminie do 31.03.2024 r. i do 31.03.2025 r.